

Odpovědi na písemné připomínky Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 24.9.2013 značka 53301/ENV/13.

Ad. I a)

Zákon ze dne 3. října 2008 o zpřístupňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti společnosti na ochraně životního prostředí a posouzení vlivu na životní prostředí (Sb., z r. 2013 pol. 1235 se zm.) stanovuje zásady a způsob řízení ve věcech přeshraničního vlivu na životní prostředí. V souladu s čl. 104 výše uvedeného zákona se řízení týkající se přeshraničního vlivu na životní prostředí provádí mj. pro regionální plány územního rozvoje. Je však důležité věnovat pozornost tomu, že zmiňovaný Projekt územního plánování dolnoslezského vojvodství – výhled do roku 2020 roku není závazným dokumentem. Tento projekt je v současné době ve fázi posuzování a dojednávání s příslušnými orgány a institucemi a rovněž ve fázi zveřejňování v rámci procedury strategického posuzování vlivů na životní prostředí. V souvislosti s výše uvedeným podle platných zákonů není potřebné odůvodňovat nesrovnalosti výše uvedených plánů.

Studie teritoriálních podmínek pro rozvoj větrných elektráren v dolnoslezském vojvodství není aktem obecně závazné vyhlášky a v souvislosti s tím nemůže determinovat rozhodnutí místních plánů územního rozvoje. V souladu s čl. 94 Ústavy Polské republiky jsou obecně závazné vyhlášky vydávány orgány územní samosprávy a oblastními orgány státní správy, a to na základě a v mezích zmocnění stanovených zákonem. Obecně platné vyhlášky jsou platné v rozsahu činnosti těchto orgánů. Výše uvedená studie stanovuje pouze principiálně obecnost předpokladů pro lokalizaci větrných farem. Potvrzením této téze je informace uvedená v kapitole 2 Studie „*Studie je pomocný nástroj při přijímání územního rozhodnutí a má pouze charakter neobligatorní instrukce*“. Vzhledem k výše uvedenému není nutné zachovat integritu mezi výsledky Studie a předmětným Projektem změny Místního plánu územního rozvoje pro větrný park Sulików (katastrální území Sulików, Mikułowa, Studniska Dolne, Studniska Górne, Wrociszów Dolny, Mała Wieś Górna) (dále: Projekt změny MPZP).

Ad. II b)

S cílem umožnit české straně posoudit vliv analyzovaného Projektu změny MPZP na chráněné druhy ptáků a netopýrů byly zpřístupněny výsledky pozorování ornitofauny a chiropterofauny, která byla provedena na území, jež je předmětem zájmu.

Tyto výsledky jsou uvedeny v příloze 1 k tomuto dopisu.

Autoři Prognózy vlivu na životní prostředí zpracované pro potřeby Projektu změny Místního plánu územního rozvoje pro větrný park Sulików (katastrální území: Sulików, Mikułowa, Studniska Dolne, Studniska Górne, Wrociszów Dolny, Wrociszów Górny, Mała Wieś Górna) (dále: Prognóza) s odkazem na analýzu ročního terénního výzkumu měli na mysli to, jaký vliv bude mít na životní prostředí záměr výstavby Větrné farmy Sulików, nikoli strategické posouzení vlivu na životní prostředí projektu změny místního plánu územního rozvoje zpracovaného pro potřeby větrného parku Sulików. To znamená, že lze předpokládat, že ve fázi posuzování vlivu záměru vybudovat Větrnou farmu Sulików na životní prostředí bude provedena další analýza a posouzení na podkladě ročních údajů a analýzy z ornitologických a chiropterologických monitoringů, v průběhu procedury směřující k získání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Dále, v souladu se zápisem v Prognóze, který uvádí, že skutečný vliv investice se zkoumá ve fázi jejího fungování, bude doporučena ještě další expertiza ve fázi využívání investice, která bude zobrazovat prognózovaný vliv vůči vlivu faktickému (na podkladě porealizačních monitoringů).

Ad. II c)

V souladu s Inventarizací přírody gminy Sulików (Fulica – Jankowski Wojciech, Wrocław 1996) byl na jejím území zjištěn výskyt 8 druhů netopýrů, z nichž jeden druh figuruje v Příloze II. Směrnice o stanovištích (Netopýr velký *Myotis myotis*). Tento druh je předmětem ochrany v lokalitě Przełomowa Dolina Lužické Nisy (PLH020066) v Polsku, Basalt- und Phonolithkuppen der östlichen Oberlausitz (DE4753303) v Německu, Bílá Desná - Kanál protřžené přehrady (CZ0513657) a Zdislava – kostel (CZ0513668) v České republice. Výše zmiňovaná oblast, která se nachází na území Polské republiky, je vzdálená od území zahrnutého do Projektu změny MPZP 1,6 km a ležící na území Německá oblast Natura 2000 8,5 km od plánovaného větrného parku. Naproti tomu obě uvedené oblasti lokalizované na území České republiky se nacházejí ve vzdálenosti více než 20 km od plánovaného větrného parku. S ohledem na vzdálenosti výše uvedených oblastí od území zahrnutého do Projektu změny MPZP a fakt, že biologie tohoto druhu ukazuje na to, že putuje ze svých skrýší na místa, kde shání potravu do vzdálenosti do 25 km, je nutno vzít v úvahu, že teoreticky se může objevovat v oblasti, která je analyzovaná. Tento druh byl pozorován v prostoru gminy Sulików, na okrajích lesa v okolí obcí Miedziana a Wrociszów Górny, tedy mimo území zahrnuté do Projektu změny MPZP. Na území gminy Sulików nebyly identifikovány letní a zimní úkryty tohoto druhu. Vzhledem k výše uvedenému je nutné konstatovat, že možnost zalétávání Netopýrů velkých na analyzované území je nevýznamná. Nevýznamná je proto rovněž i pravděpodobnost negativního vlivu na tento druh, který by byl zapříčiněn přijetím koncepce Projektu změny MPZP.

Co se týče bodu II c) v části hovořící o potencionálním vlivu Projektu změny MPZP na sýce rousného *Aegolius funereus*, níže uvádíme argumenty, které dokazují, že se nevyskytuje možnost vzniku významného negativního vlivu v důsledku zmiňovaných činností na tento druh.

Sýc rousný patří k lesním druhům ptáků. Je to sova, která hnízdí na vysokých kmenech smrkových lesů a lesů se smrkem smíšených. Jedná se o ptačí druh, který je částečně autochtonní, což vyplývá z faktu sledování migrujících ptáků na pobřeží Baltického moře (Tomiałojć, Stawarczyk 2003). Avšak migraci podstupují ptáci z populace severní Evropy, zatímco naši pravidelně hnízdící ptáci jsou v zásadě autochtonní a údaje, které by potvrzovaly jejich stěhovavost, chybí. Nejbližší hnízdiště sýce se nacházejí v oblasti Bory Dolnośląskie severně od sledovaného území a v Jizerských horách, ležících na jihovýchodě. Větrná farma Sulików plánovaná v Projektu změny MPZP leží ve vzdálenosti více než 19,5 km od oblasti Jizerských hor (CZ0511008) a přibližně 13 km od Borów Dolnośląskich (PLB020005). Sýc je typicky lesním druhem, což znamená, že hnízdí a loví v prostředí lesa a nevylétává mimo jeho prostor, jak to například dělá kalous ušatý *Asio otus*. Nutné je rovněž zdůraznit skutečnost, že analýza ornitologických údajů pocházejících z analyzované oblasti, včetně: Inventarizace přírody jelenohorského vojvodství, gmina Sulików (Fulica, Wojciech Jankowski, Wrocław 1996), výzkum provedený pro potřeby posouzení vlivu plánované větrné farmy Studniska (S. Rubacha a A. Wąsicki, 2008-2009) a ornitologická pozorování týmu firmy EKO Consulting (2012) neprokázaly přítomnost sýce rousného na tomto území. Se zohledněním výše uvedeného lze konstatovat, že neexistuje bezprostřední hrozba kolize ptáků s rotory turbín.

Ingerence do prostředí blízko hnízdišť může působit rovněž nepřímým způsobem, sice ptáky nebude zabíjet, ale bude je odstrašovat. Ve výsledku se ohraničená daná hnízdiště stávají pro ptáky nedostupnými. Avšak v případě plánované v Projektu změny MPZP Větrné farmy Sulików, jejíž všechny turbíny budou lokalizovány výhradně na otevřených plochách, je vzdálenost 13-19 km dostačující nárazníkovou zónou. Proto neexistuje nepřímá hrozba, která by spočívala ve vlivu větrné farmy na zmíněné stromové porosty osídlené těmito ptáky.

Co se týče potencionálního efektu bariéry je nutné konstatovat, že spočívá ve změně tras přeletů ptáků způsobených přítomností větrné farmy (Wuczyński 2009). V případě migrujících ptáků nejsilnější efekt bariéry budou tvořit elektrárny umístěné lineárně, rovnoběžně a především podél linie severozápad – jihovýchod, čili kolmo vůči hlavnímu směru migrace. Malý počet elektráren nevytváří významný efekt bariéry. Znásobený efekt bariéry způsobený existencí mnoha farem nacházejících se na migrační trase může mít za následek kumulovaný vliv. Jsou-li farmy situovány blízko sebe, je

silnější. Měřítka kumulovaného vlivu je mnohem menší na rozlehlých otevřených terénech jako je oblast Projektu změny MPZP, naopak větší v místech migračních tahů.

V případě projednávaného terénu ptáci většinou migrovali v široké frontě. Na podkladě vlastních pozorování ornitologického týmu, který pracoval u Prognózy, lze konstatovat, že rovněž na jiných, sousedních terénech migrace probíhá podobně, neboť se vyznačují podobným krajinným typem – rovinatá zemědělská krajina a malé lesní komplexy. Analýza oblasti ukazuje na to, že v jejím sousedství se nevyskytuje migrační „hrdlo láhve“ charakteristické pro oblasti podhorské (např. průsmyky) nebo přímořské (např. kosy).

Nejbližší větrná farma (ZPW Koźmin) je umístěna v bezprostředním sousedství oblasti Projektu změny MPZP a na nevelké rozloze vytváří téměř jeden komplex turbín. Ostatní nejbližší farmy (Ostritz/Leuba v Německu, ZPW Zgorzelec - Pieńsk) leží ve vzdálenosti přibližně 5,6 – 6 km, což je považováno za dostatečně velkou vzdálenost k rozdělení efektu bariéry, a kromě toho nejsou umístěny vůči sobě rovnoběžně, tím spíše podél linie severozápad – jihovýchod, čili kolmo vůči hlavnímu směru migrace. Ostatní farmy jsou situovány ve vzdálenosti více než 10 km, i v těchto případech nelze rovněž hovořit o kumulovaném efektu bariéry. Kromě toho, fakt, že sýc rousný nebyl pozorován během výzkumu v letech 1996, 2008-2009 a 2012 na tomto území, potvrzuje argumentaci, že tyto ptáci nevyužívají daný vzdušný prostor k přemísťování mezi oblastmi a že plánovaná investice v oblasti nebude generovat významný vliv na tento druh.

Výzkum efektu bariéry a kumulovaného vlivu na ptáky byl prováděn u velké větrné farmy Nysted v Dánsku. Výsledky tohoto výzkumu ukazují, že trasa navíc, kterou si ptáci zvolili kvůli obletu farmy, činí sotva 0,3‰ celkové délky migrační trasy. Taková vzdálenost je minimální, proto i dodatečně vynaložená energetická námaha ptáků bude prakticky zanedbatelná. Teprve eventualita, kdy by se ptáci museli vyhýbat přibližně 100 podobných objektů, by měla za následek viditelnou energetickou námahu ptáků, měřenou úbytkem jejich hmotnosti, ačkoli i tak by se jednalo o malou hodnotu (Masden a kol. 2009). Takto nepodstatná délka prodlužování trasy migrujících ptáků na Farmě Nysted, která je velkým objektem čítajícím 72 elektráren umístěných v pravidelném pravoúhelníkovém uspořádání (8 řad elektráren po 9 kusech), dovoluje předpokládat, že v případě malého objektu bude tento vliv minimální a nebude významně ovlivňovat avifaunu ve zkoumané oblasti. Je nutné rovněž zdůraznit, že dánská farma je umístěna na otevřeném moři, nad kterým ptáci táhnou nízko, což se v pevninských podmínkách pozoruje spíše výjimečně. Rozhodná většina ptáků migrujících nad pevninou táhne v noci v průměrné výšce 740 m n.m., tedy hodně vysoko nad turbínami.

Každá nová větrná farma je neopakovatelnou součástí životního prostředí a obtížné lze nalézt jedno schéma reakce avifauny na „výskyt“ větrných elektráren v konkrétní krajině. Je nutné zdůraznit, že přesné stanovení kumulovaného vlivu bude možné teprve po vzniku plánovaných větrných farem (Tryjanowski a Wuczyński 2009) a po provedení porealizačního monitoringu.

V resumé lze konstatovat, že analyzovaný Projekt změny MPZP nebude generovat významný negativní vliv na populaci sýce rousného. Na sledované oblasti nebylo prokázáno hnízdění tohoto druhu a jeho nejbližší hnízdiště se nacházejí na území Bory Dolnośląskie (PLB020005) a v Jizerských horách (CZ0511008). Jmenované oblasti Natura 2000 jsou vzdáleny asi 13 km a asi 19 km od Větrné farmy Sulików plánované v Projektu změny MPZP, nacházejí se tedy mimo zónu vlivu farmy, jak v kontextu vlivu na sledovaný druh sovy jako předmětu ochrany, tak i na její stanoviště. Kromě toho, sýc rousný jako lesní a autochtonní druh není přímo ohrožen plánovaným způsobem využití terénu, poněvadž nevylétává mimo oblast lesa. Navíc, jak bylo výše doloženo, Projekt změny MPZP nepředstavuje hrozbu přeshraničního vlivu kumulovaného na ptáky v okruhu do 20 km, včetně sýce rousného.

Ad. II d)

V souladu se stanoviskem referenta uvedeným v tomto podbodu v Projektu změny MPZP byla uvedena možná a nekonfliktní lokalizace větrného parku. Rozhodnutí o závěrečném a optimálním rozmístění jednotlivých turbín bude přijato ve fázi posouzení vlivu záměru na životní prostředí, které bude směřovat k vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Se zohledněním výsledků pozorování ptáků a netopýrů, které byly přiloženy v podobě přílohy č. 1 k tomuto dopisu, je nutné vzít v úvahu, že umožňují umístění turbín v těchto lokalitách. Nejsou proto žádné indikace, z hlediska ochrany ptáků a netopýrů, pro změnu lokalizace turbín nebo omezení jejich počtu.

Ad. II e)

Právním podkladem pro vznik soustavy Natura 2000 je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 O ochraně volně žijících ptáků (Sb., EU L ze dne 26. ledna 2010), Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Soustava území Natura 2000 zahrnuje: ptačí oblasti (PO) a evropsky významné lokality (EVL). V souladu s článkem 1 Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin se za evropsky významné území považuje „*oblast, která v biogeografickém regionu nebo regionech, do nichž patří, významným způsobem přispívá k zachování nebo obnovení typu přírodního stanoviště v odpovídajícím stavu ochrany, uvedeném v Příloze I. nebo druhu uvedeném v Příloze II., a rovněž může významně přispět ke konzistenci soustavy Natura 2000, o které se hovoří v čl. 3 a/nebo významně přispívá k zachování biologické rozmanitosti v rámci daného biogeografického regionu nebo regionů. V případě živočišných druhů vyskytujících se na velkých plochách pak evropsky významným lokalitám odpovídají území v rámci přirozeného rozsahu těchto druhů, které tvoří fyzické nebo biologické faktory zásadní pro jejich život nebo reprodukci*“. Vzhledem k výše uvedenému lze konstatovat, že byla nesprávně určena jako evropsky chráněná lokalita Smědá (CZ0513256). V souladu s informacemi uvedenými v Standardním formuláři údajů pro tuto oblast byla v roce 2008 schválena jako evropsky významná lokalita. Správné označení je tedy „evropsky významná lokalita Smědá CZ0513256“.

Ad. II f)

Vzhledem na vzdálenost oddělující turbíny od nejbližší zástavby na území České republiky se nepředpokládá možnost vzniku přeshraničního vlivu v rozsahu ovlivňování veřejného zdraví tj. v oblasti hluku a kmitání stínu. Na podkladě analýzy akustického výzkumu větrných turbín lze konstatovat, že ve vzdálenostech, jaké se vyskytují v analyzované oblasti (vzdálenost oblasti zahrnuté do Projektu změny MPZP od nejbližší zástavby na území České republiky činí 3,9 km a vzdálenost nejjížňěji umístěné turbíny od polsko-české hranice je 4,4 km), nelze hovořit o výskytu akustického vlivu. Tento fakt vyplývá třeba z absorpčních vlastností půdy a přítomnosti terénních překážek, které absorbují akustické vlny.

Vezmeme-li v úvahu rovněž i výše uvedenou vzdálenost od zástavby, je vyloučena možnost výskytu negativního působení souvisejícího s efektem kmitání stínu. Výše zmiňovaný efekt není pozorovatelný od turbíny ve vzdálenosti, která přesahuje 10 ti násobek rozměru rotoru. V Projektu změny MPZP se předpokládá využívání turbín s průměrem rotoru do 140 m, z toho lze tedy vyvodit, že tento efekt bude pozorovatelný v maximálním nárazníkovém pásmu 1400 m od místa ustavení trubiny. Lze si však všimnout, že území vystavené působení, bude mít do činnosti s efektem kmitání stínu v krátkých denních intervalech, zesíleném v určitých ročních obdobích a při konkrétních atmosferických podmínkách. Navíc je tento efekt redukován, pokud se mezi pozorovatelem a umístěním turbíny nachází zalesnění nebo pestře tvarovaný povrch terénu, hojný na přírodní nebo antropogenní terénní překážky, což bylo doloženo v Prognóze.

Kromě toho je nutné zdůraznit, že na území Polské republiky neplatí žádné právní normy a restrikce, které upravují povolenou a akceptovatelnou dobu výskytu efektu kmitání stínu. V této oblasti

rovněž chybí směrnice. V souvislosti s výše uvedeným nelze provést posouzení vlivu tohoto jevu, jelikož platné právní předpisy neobsahují enviromentální standardy jakosti vztahující se k této problematice.

PŘÍLOHY K DOPISU:

Příloha 1. Výsledky pozorování ptáků a netopýrů v analyzované oblasti.